

EGIDIJUS RADŽIUS

PARENGĖ JURGIS ŽELVYS

Egidijus Radžius gimė 1929 m. rugpjūčio 20 d. Tubinių kaime (Šilalės r.), mirė 2000 m. gegužės 23 d. Kretingoje.

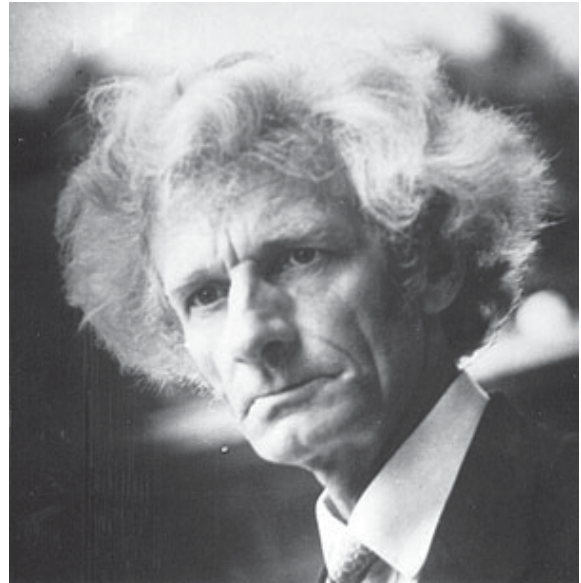
Pažintį su teatru jis pradėjo Kaune, kai čia gyveno kartu su tėvais. Tėvas režisuodavo spektaklius, mama mėgo teatrą, tad rūpinosi, kad ir vaikai scenos meną pamiltų, vesdavosi juos į spektaklius.

1949 m. Egidijus įstojo ir 3 mėnesius mokėsi Kauno žemės ūkio akademijoje. Dėl sunkių materialinių gyvenimo sąlygų mokslus čia jam greitai teko nutraukti. Tada atvyko gyventi į Darbėnus (Kretingos r.). Či jis kartu su bendraminčiais pastatė savo pirmąjį spektaklį – Antono Čechovo „Meškos“.

1949 m. Egidijus įsikūrė Telšiuose. Ten jis gyveno ir dirbo 17 metų: 1949–1950 m. jis buvo Žemaičių dramos teatro aktorius, vėliau šiame mieste ėjo Telšių kultūros namų meno vadovo, direktoriaus, Telšių liaudies teatro pastatymų dalies vedėjo, režisieriaus pareigas.

Telšių kultūros namų mėgėjų teatras, pastatęs E. Radžiaus režisuotą A. Liobytės „Kuršiuką“, buvo pripažintas respublikos mėgėjų teatrų laureatu. Gerai buvo įvertintas ir čia Egidijaus režisuotas I. Gorbatovo kūrinys „Tėvų jaunystė“ bei daugelis kitų jo pastatytų kūrinių.

1964 m. po sėkmingai E. Radžiaus inscenuoto Žemaitės apsa-

Egidijus Radžius. Fotoreprodukcija iš RKIC archyvo. Fotografas nežinomas

kymo „Petras Kurmelis“ Telšių liaudies teatrui buvo suteiktas Žemaitės vardas.

1968 m. Egidijus persikėlė visam laikui gyventi ir dirbti į Kretingą. Čia jis yra ėjęs Kretingos kultūros namų direktoriaus, meno vadovo, teatro kolektyvo režisieriaus pareigas, statė įvairių žanrų spektaklius, dažnai pats juose vaidindavo.

Kretingos kultūros namų dramos kolektyvui E. Radžius pradėjo vadovauti 1969 metais ir šiame teatre spektaklius statė iki pat savo mirties – 2000-ųjų metų. Per tą laiką iš viso į Egidijaus reži-

O. Pleirytės-Puidienės spektaklio „Skirmunda“ scena (rež. E. Radžius). Trakuose vaidina Kretingos dramos teatras. Nuotraukoje (iš kairės): Jonas Gindulis, neidentifikuotas aktorius, Danutė Dunauskaitė, neidentifikuotas aktorius, Valdas Slavinskas, Sigutė Lubienė, Jonas Naureckas, neidentifikuotas aktorius, Valerija Milienė(?), neidentifikuotas aktorius, Egidijus Radžius ir Valdas Lubyš. Fotografas nežinomas. Nuotrauka iš Kretingos Egidijaus Radžiaus dramos teatro archyvo

suotų spektaklių premjeras žiūrovai buvo pakviesti daugiau negu 50 kartų. Čia jis savo bei kitų kolegų režisuotuose spektakliuose dažnai ir vaidindavo. Kretingoje jis buvo ir daugelio mėgstamas skaitovas, savo sodriu balsu įsimenančiai nuspalvinantis įvairias šventes, paminėjimus ir kitus renginius. Egidijus Kretingoje yra režisavęs ir apie 30 įvairių švenčių bei meninių programų. Jo režisuotuose spektakliuose vaidino apie pusšimtis Kretingos aktorių. E. Radžius inicijavo iki šiol šiame mieste rengiamas komedijų šventes „Vėinė joukà“, kasmet sutraukiančias geriausius Lietuvos mėgėjų teatrus.

E. Radžiui vadovaujant Kretingos teatras tapo vienu iš kūrybiškiausiai ir stabiliausiai dirbančių mėgėjų teatrų Lietuvoje. Tokias pozicijas jis išlaiko iki šiol, prie teatro vairo po E. Radžiaus mirties stojus Nerijui Gedminui ir Donatui Žilinskui.

E. Radžiaus darbo Kretingoje laikotarpiu didžiausio įvertinimo Kretingos dramos kolektyvas sulaukė 1974 m., kai jam buvo suteiktas Liaudies teatro vardas. 1975-aisiais kretingiškaiai tapo respublikinės mėgėjų teatrų apžiūros laureatais, o 1977 m. Kretingos kultūros namų dramos kolektyvui suteiktas Liaudies muzikinio teatro vardas.

Pačiais sėkmingiausiais savo kūrybiniam kelyje pats E. Radžius laikė šiuos spektaklius: E. Švarco „Sniego karalienė“, A. Liobytės „Kuršiuką“, J. Mackonio „Ulijona“, T. Jan „Mergaitė ir pavasaris“, S. Čiurlionienės-Kymantaitės „Aušros sūnus“, O. Pleirytės-Puidienės „Skirmunda“.

1990 m. E. Radžiui pirmajam Lietuvoje buvo suteiktas Boriso Dauguviečio premijos laureato vardas (tokį titulą jis pelnė už lietuviškos dramaturgijos vystymą).

2001 m. gegužės 1 d., artėjant E. Radžiaus mirties vienerių metų sukakčiai, Kretingos kultūros rūmų dramos kolektyvui suteiktas Egidijaus Radžiaus vardas.

Kretingos dramos teatras po Ramutės Skučaitės spektaklio „Ir teisė mylėti“ (rež. E. Radžius) premjeros 1979 m. Fotografas nežinomas. Nuotrauka iš Kretingos Egidijaus Radžiaus dramos teatro archyvo

LITERATŪRA:

1. Kuklys Algis, „Susitikimai: mūsų kraštiečiai“, *Klaipėda: Druka*, 2002, p. 105–107.
2. Dunauskaitė Danutė, „Egidijus Radžius: „Mano visas gyvenimas praėjo teatre...“, *Pajūrio naujienos: Smiltys*, 1999-09-10, p. 1, 2.
3. „Egidijų Radžių prisimenant“, *Pajūrio naujienos*, 2005-05-20, p. 2.
4. „Pro memoria: Netekome Egidijaus Radžiaus“, *Švyturys*, 2000-05-27, p. 5.
5. *Kretingos M. Valančiaus viešoji biblioteka: Kretingos personalijų žinynas* <http://www.kretvb.lt/IV/krastotyra/personaliju-zinynas/44-kretingos-personaliju-zinynas/741-kpz-radzius-egidijus>.

Kretingos dramos teatro kolektyvas po Tamaros Jan spektaklio „Mergaitė ir pavasaris“ premjeros 1976 metais. Fotografas nežinomas. Nuotrauka iš Kretingos Egidijaus Radžiaus dramos teatro archyvo